naknade štete, budući da je to protivno osnovnim načelima obveznog prava.

LITERATURA

1. *Triva S, Dika M.* Građansko parnično procesno pravo, Narodne novine, 2004. g.
2. *Sessa Đ.* Procesni položaj medicinskog vještačenja i vještaka u parničnom postupku, Simpozij »Profesionalna odgovornost liječnika«, Narodne novine, 2007. g.
3. Pravilnik o stalnim sudskim vještacima, Narodne novine 88/2008.
4. *Gnjidić Ž.* Vještak i vještačenje, Uvod u medicinsko vještačenje u građanskim parnicama, Medicinska naklada Zagreb, 2008. g.
5. *Petrić S.* Građanskopravna odgovornost zdravstvenih djelatnika, Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, br. 1, 2005. g.
6. Zakon o obveznim odnosima, Narodne novine 35/2005
7. *Škavić J, Zečević D.* Komplikacija i greška – sudskomedicinski pristup, Osiguranje br. 6, 2008. g.
8. *Jelčić O.* Građanskopravna odgovornost liječnika za štetu, Simpozij »Profesionalna odgovornost liječnika«, Narodne novine, 2007. g.
9. *Boić V.* Naknada štete izvanbračnom drugu, Zbornik savjetovanja Hrvatskog ureda za osiguranje, 2008. g.
10. *Veselić I.* Pojedini aspekti dospijeća pravične naknade neimovinske štete. Zbornik savjetovanja Hrvatskog ureda za osiguranje, 2008. g.
11. *Gnjidić Ž.* Vještačenje i popravljanje neimovinske (nematerijalne) štete, Uvod u medicinsko vještačenje u građanskim parnicama, Medicinska naklada Zagreb, 2008. g.

VRSTE POSTUPAKA ZA UTVRĐIVANJE PROFESIONALNE ODGOVORNOSTI

PROCEDURES FOR ESTABLISHING PROFESSIONAL LIABILITY

NIKOLINA BUDIĆ*

Deskriptori: Liječnici – zakonodavstvo; Nesavjesno liječenje – zakonodavstvo; Zakonska odgovornost

Sažetak. Sve veća izloženost postupcima za utvrđivanje odgovornosti zbog obavljanja medicinske djelatnosti upućuje na potrebu da se članovi Hrvatske liječničke komore upoznaju s osnovama za utvrđivanje odgovornosti. Stoga je potrebno izložiti razloge zašto je liječništvo profesija te koja se vrsta odgovornosti može utvrđivati, u kojim se to postupcima provodi i koje su vrste mogućih sankcija. Posebna je uloga Hrvatske liječničke komore, koja istovremeno štiti prava i zastupa interese liječnika te provodi disciplinski postupak.

Descriptors: Physicians – legislation and jurisprudence; Malpractice – legislation and jurisprudence; Liability, legal

Summary. All the greater exposure to the procedures for determining liability for the conduct of medical activity points to the need that members of the Croatian Medical Chamber know the basis for establishing liability. Therefore, it is necessary to expose the reasons why the doctors are professionals and what kind of responsibility can be determined, in which procedures it is implemented, and what are the types of possible sanctions. Croatian Medical Chamber has a special role is, as it at the same time protects the rights and represents the interests of doctors, and enforces disciplinary proceedings.

Liječ Vjesn 2008;130:293–296

Svjesni činjenice da liječnici u najvećem broju nisu unaprijed upoznati s pravnim područjem koje regulira pitanja njihove odgovornosti, u ovom ćemo radu iznijeti prikaz postupaka u kojima se može procijeniti odgovornosti liječnika.

Ujedno, namjera je liječnike upozoriti da su uz profesionalno bavljenje liječničkim zanimanjem uvijek potencijalno izloženi pokretanju postupaka za procjenu njihove odgovornosti. Pokretači tih postupaka najčešće su upravo osobe kojima se zdravstvena usluga pruža.

Edukacija liječnika o osnovnim razlozima i elementima koji se rabe u hrvatskome pravnom sustavu za procjenu profesionalne odgovornosti može dodatno demistificirati ovo područje i pridonijeti boljem razumijevanju uloge profesionalca kao potencijalnog tuženika.

Kako smisao postojanja krovne staleške organizacije liječnika, Hrvatske liječničke komore, upućuje da i ona ima aktivnu ulogu u davanju odgovora na otvorena pitanja, autorica se osvrće i na mogućnosti djelovanja koje su u ingerenciji ove organizacije.

Liječništvo kao profesija

Liječništvo – regulirana profesija

Karakteriziranjem liječništva kao profesije, odnosno pojedinca kao profesionalca potrebno je istaknuti što čini obilježja profesionalne djelatnosti. To su: obavljanje zanimanja kao djelatnosti, a ujedno djelatnost je najčešće glavni izvor prihoda osobe koja zanimanje obavlja kao djelatnost.

Kao što je vidljivo iz odredaba Zakona o zdravstvenoj zaštiti profesionalna liječnička djelatnost može se obavljati u okvirima organizacija koje postoje radi pružanja zdravstvenih usluga bilo da se radi o zdravstvenim ustanovama, trgovačkim društvima za obavljanje zdravstvene djelatnosti ili u liječničkim ordinacijama.[1]

* **Hrvatska liječnička komora** (Nikolina Budić, dipl. iur.)

Adresa za dopisivanje: N. Budić, dipl. iur., Hrvatska liječnička komora, Zagreb, Šubićeva 9

Primljeno 1. listopada 2008., prihvaćeno 22. listopada 2008.

Uzimajući u obzir naprijed navedeno, potrebno je reći da liječnik kao profesionalac uvijek djeluje osobno, a organizacija u kojoj se zdravstvene usluge pružaju postoji kao okvir unutar kojeg se organizirano pružaju individualne liječničke usluge.

Profesionalna autonomija

Liječnici kao pružatelji medicinskih usluga uživaju visok stupanj autonomije u obavljanju svog zanimanja. Posebnost ove profesije zahtijeva i potpunu slobodu od podčinjenosti profesionalca volji onoga za kojega se taj rad obavlja iako se obavlja u okviru radnopravnog odnosa. Liječnik profesionalac trebao bi imati široko polje slobode u određivanju načina na koji će ostvariti postavljeni medicinski cilj: provesti pojedini dijagnostički ili terapijski postupak. Međutim, sloboda izbora načina i tehničkih pomagala kojima će se služiti u izvršenju profesionalne obveze ne znači istovremeno njegovu apsolutnu slobodu. Liječnik je ponajprije vezan pravilima struke i dužnošću poštivanja kodeksa medicinske etike i deontologije. On je u izboru sredstava i načina izvršenja posla obvezan voditi računa o interesima pacijenta koji je ovisan o djelovanju liječnika.

U pokušaju pravilnog postavljanja vrste i opsega odgovornosti liječnika kao profesionalaca potrebno je uzeti u obzir činjenicu da oni uživaju legalni monopol na obavljanje medicinskih usluga, odnosno da ih pozitivni propisi štite od konkurencije onih koji ne pripadaju profesiji (kazneno djelo bavljenja nadriliječništvom). Kao regulirana profesija, liječnici u Republici Hrvatskoj imaju obvezu učlanjenja u Hrvatsku liječničku komoru koja im izdaje Odobrenje za samostalan rad (licencu) i time jamči da posjeduju potrebna stručna znanja i sposobnosti. Na taj se način istovremeno štiti i interes pacijenata, odnosno javni interes i provodi načelo povjerenja javnosti u profesionalnu osposobljenost za obavljanje posebnih znanja i vještina.

Pa ipak, upravo zbog navedenoga postoji i nastojanje da se odgovornost za štetu što više proširi. I to stoga što obavljanje liječničke profesije zahtijeva visok stupanj povjerenja korisnika medicinskih usluga, ali i javnosti općenito u kompetentnost, profesionalnu sposobnost i vještine liječnika.

S druge pak strane, posebne karakteristike ove profesionalne djelatnosti zahtijevaju i postojanje prostora imuniteta od odgovornosti. Liječnička profesionalna usluga nije ukalupljena. Ona sadržava »element kreacije« i upravo stoga mora uživati široko područje slobode djelovanja. Osobito u ovoj profesiji pravila struke su izuzetno složena, brojna, podložna stalnom i brzom mijenjanju, razvoju u pravcu novih, kvalitetnijih rješenja. U obzir treba uzeti i iznimne i složene okolnosti u kojima se sučeljavaju zahtjevi brzine i efikasnosti intervencije te zahtjevi primjene najboljih mogućih sredstava.

Sažimajući navedeno, može se zaključiti da postoji permanentna borba između nastojanja da se liječniku dade maksimalna profesionalna sloboda te da se suzi opseg njegove odgovornosti i nastojanja da se korisnici usluga koje pružaju liječnici što više zaštite od potencijalno štetnih stručnih djelovanja šireći opseg prava pacijenata iz kojih proizlazi pravo na naknadu nastale štete.

Odgovor na pitanje: »Koje će od nastojanja odnijeti prevagu?« ima svoje korijene u širim, društvenim i političkim stupnjevima razvoja pojedinih socijalnih zajednica, a aktualne pravne norme i sudska praksa samo su posljedica prihvaćenih stajališta i shvaćanja.[2]

Odgovornost, postupci i sankcije

Vrste odgovornosti

Prema vrstama odgovornosti moguće je ustrojiti sljedeću klasifikaciju koja se odnosi i na liječnike, kao pripadnike medicinske profesije:

1. kaznena odgovornost,
2. građanskopravna odgovornost,
3. prekršajna odgovornost,
4. disciplinska odgovornost

Vrste postupaka u kojima se utvrđuje odgovornost

Sukladno navedenoj klasifikaciji odgovornosti slijedi pregled postupaka u kojima se utvrđuju spomenute vrste odgovornosti.

- Kazneni postupak
- Parnični postupak za naknadu štete
- Prekršajni postupak
- Upravni postupak za utvrđivanje disciplinske odgovornosti

Utvrđivanje kaznene odgovornosti
u kaznenom postupku

Smisao postojanja kaznenog zakonodavstva ogleda se u nastojanju društvene zajednice da zaštiti temeljne vrijednosti zajednice, važna dobra društva i pojedinca, i to izricanjem kaznenih sankcija za ponašanja koja su u suprotnosti s utvrđenim prihvatljivim načinima ponašanja.

Kazneno pravo, dakle, štiti interese koji su od posebnog značenja i koji zaslužuju posebnu zaštitu. Funkcija kaznenog prava određuje se kao zaštita važnih vrijednosti pojedinca i zajednice.

Kako se pravo na život i zdravlje, kao kategorija najvažnijih vrijednosti pojedinca i zajednice štiti i Ustavom Republike Hrvatske, Kazneni zakon RH predviđa zaštitu od neodgovornog ponašanja profesionalaca medicinske struke. Opće opasni karakter liječničkog postupanja nalazi se u mogućnosti neprofesionalnog djelovanja prema neodređenom broju ljudi. Da bi se to generalno zapriječilo, uvodi se kaznenopravna prisila.

U posebnoj glavi ovog zakona pod nazivom »Kaznena djela protiv zdravlja ljudi« navodi se nekoliko kaznenih djela u kojima je istaknuta uloga liječnika – doktora medicine i stomatologije kao medicinskih profesionalaca. To su nesavjesno liječenje, samovoljno liječenje, nedopušteno presađivanje dijelova ljudskog tijela i nepružanje medicinske pomoći.

Međutim, da bi se radilo o kaznenom djelu, potrebno je da je ispunjena pretpostavka najgrublje povrede profesionalne dužnosti liječnika koja se ogleda u znatnom odstupanju od općeprihvaćenih i usvojenih pravila medicinske struke te da je nastupila posljedica koja je vidljiva kao pogoršanje bolesti ili narušenje nečijeg zdravlja.

Osim toga da bi profesionalac medicinske struke mogao uopće biti proglašen krivim zbog počinjenja nekog kaznenog djela protiv zdravlja ljudi, mora biti utvrđeno da je postupao s namjerom ili iz nehaja, svjestan ili je bio dužan i mogao biti svjestan da je njegovo djelo zabranjeno.

Iz četiri osnovna elementa kaznenog djela, a to su: radnja, protupravnost, krivnja i kažnjivost, proizlazi da je za kazneno djelo uvijek primarno odgovoran pojedinac kao počinitelj kaznenog djela.

Često se nameće pitanje kako je uopće moguće da postupanja liječnika i ostalih zdravstvenih radnika mogu predstavljati kazneno djelo.

Ova odgovorna i humana profesija, primarno usmjerena na zaštitu zdravlja ljudi u svojoj biti upravo je dijametralno suprotna počinjenju kaznenog djela.

Stoga, važno je naglasiti, samo izuzetno i pod strogo propisanim uvjetima određena postupanja liječnika mogu se u provedenome kaznenom postupku proglasiti kaznenim djelom. Vrlo važnu ulogu u dokazivanju »nesavjesnog postupanja« mora zapravo dati sama medicinska struka čiji je zadatak da sudu profesionalno, temeljito i kvalitetno izloži nalaz i mišljenje na kojem će se zasnivati relevantna odluka suda o postojanju kaznenog djela.[3]

Utvrđivanje građanskopravne odgovornosti
u postupku radi naknade štete

Ova vrsta odgovornosti odnosi se ponajprije na odgovornost za štetu nastalu obavljanjem zdravstvene djelatnosti prema općim pravilima o odštetnoj odgovornosti.

Za nastanak odnosa odgovornosti za štetu potrebno je postojanje sljedećih pretpostavki:

1. subjekti obveznog odnosa odgovornosti za štetu: štetnik i oštećenik
2. štetna radnja štetnika
3. šteta
4. uzročna veza između štetne radnje i nastale štete
5. protupravnost.

a) U kontekstu obrade teme kao subjekti obveznopravnog odnosa za štetu pojavljuju se pružatelji zdravstvenih usluga (ustanove, trgovačka društva i privatni liječnici) odnosno liječnik zaposlen u zdravstvenoj ustanovi u ulozi štetnika, dok je oštećenik u pravilu pacijent.

b) Štetne radnje mogu se svrstati u četiri osnovne grupe: 1) povreda pravila zdravstvene struke (liječnička greška), 2) povreda prava na tjelesni integritet (liječenje bez pristanka pacijenta, 3) povreda obveze pružanja hitne medicinske pomoći i 4) povreda obveze sklapanja ugovora o zdravstvenoj usluzi.

c) Šteta može biti imovinska i obuhvaća troškove liječenja i u vezi s liječenjem te tuđu pomoć i njegu, izgubljenu zaradu i sl. te neimovinska šteta koja se po novom Zakonu o obveznim odnosima sastoji u povredi prava osobnosti na život, tjelesno i duševno zdravlje.

d) Postojanje uzročne veze između štetne radnje odnosno propusta i nastale štete utvrđuje sud na temelju nalaza i mišljenja sudskog vještaka medicinske struke. Teret dokaza o postojanju ove veze leži na pacijentu, osim kad šteta potječe od opasne stvari ili djelatnosti.

e) Protupravnost predstavlja povredu nekog pravnog pravila u pravnom poretku. Raspravljajući o protupravnosti, potrebno je odgovoriti na pitanje zahtijeva li se za odgovornost za štetu krivnja liječnika ili je dovoljno da je štetnom radnjom povrijeđeno neko pravno pravilo.

• Objektivna – subjektivna odgovornost

Objektivna odgovornost je odgovornost kod koje se ne dokazuje krivnja štetnika, nego je potrebno samo dokazati uzročnu vezu između štetne radnje i nastale štete. Ako šteta potječe od opasne stvari ili opasne djelatnosti, uzročna se veza presumira pa je potrebno dokazati samo subjekte odnosa (štetnika i oštećenoga), štetnu radnju i nastalu štetu.

Subjektivna odgovornost je vrsta odgovornosti u kojoj se traži krivnja štetnika. U nas sudska praksa prihvaća model subjektivne odgovornosti za štetu, i to one u kojoj se krivnja liječnika presumira. Na taj se način pacijentu olakšava položaj u dokazivanju krivnje liječnika. Kod subjektivne odgovornosti s presumiranom krivnjom liječnik se može osloboditi odgovornosti samo ako dokaže da nije kriv za nastalu štetu. To znači da će morati dokazati da je šteta nastala slučajno.[4]

Utvrđivanje prekršajne odgovornosti
u prekršajnom postupku

Ova odgovornost liječnika regulirana je ponajprije odredbama zdravstvenih i strukovnog zakona, što znači da se u tim propisima koji reguliraju područje zdravstva i liječničke struke u tzv. kaznenim odredbama propisuju i određena ponašanja koja se smatraju prekršajima te su za njih propisane prekršajne kazne.

Zakon o prekršajima definira da se prekršajem povrjeđuje javni poredak, društvena disciplina ili druge društvene vrijednosti koje nisu zaštićene Kaznenim zakonom i drugim zakonima u kojima su propisana kaznena djela. Opća je svrha propisivanja i izricanja ili primjene svih prekršajnih sankcija da svi građani poštuju pravni sustav i da nitko ne počini prekršaj, a da se počinitelji tih djela ubuduće tako ponašaju.[5]

Utvrđivanje disciplinske odgovornosti
u upravnom postupku

Disciplinska odgovornost liječnika uređena je odredbama Zakona o liječništvu prema kojima je liječnik disciplinski odgovoran ako: povrijedi odredbe Zakona o liječništvu, povrijedi Kodeks medicinske etike i deontologije Hrvatske liječničke komore, obavlja nestručno liječničku profesiju, svojim ponašanjem prema pacijentu, drugom liječniku ili trećim osobama povrijedi ugled liječničke profesije, te ne ispunjava Statutom ili drugim općim aktom određene članske obveze prema Komori.

Ovu vrstu odgovornosti moguće je utvrđivati u postupku koji se provodi pred za to nadležnim tijelima Hrvatske liječničke komore, a to su Časni i Visoki časni sud. Postupak se provodi sukladno odredbama Pravilnika o disciplinskom postupku Hrvatske liječničke komore.[6]

Sankcije

U svakom od navedenih postupaka, ako se utvrdi postojanje profesionalne odgovornosti, bit će izrečena neka od mogućih vrsta sankcija koje su propisane u toj vrsti postupka.

1. Sankcija koja može biti izrečena počinitelju kaznenog djela protiv zdravlja ljudi varira od strože – vremenski definirane kazne zatvora do blaže – novčane kazne, ako je kazneno djelo počinjeno iz nehaja.

Općenito, u kaznenom postupku za kaznena djela počinitelji se mogu kazniti: novčanom kaznom i kaznom zatvora. Kazna zatvora može se izreći samo kao glavna kazna. Novčana kazna može se izreći kao glavna i kao sporedna kazna.

Osim kazni u ovom postupku postoje i mjere upozorenja, a to su sudska opomena i uvjetna osuda. Uvjetna osuda je kaznenopravna sankcija koja se kao mjera upozorenja sastoji od izrečene kazne i roka u kojem se ta kazna ne izvršava pod uvjetima određenim zakonom.

Svrha uvjetne osude je da se počinitelju kaznenog djela uputi takva vrsta prijekora kojom se omogućava ostvarenje svrhe kaznenopravnih sankcija izricanjem kazne bez njezina izvršenja.

U kaznenom postupku moguće je i izricanje sigurnosnih mjera, i to: obvezno psihijatrijsko liječenje, obvezno lije-

čenje od ovisnosti, zabrana obavljanja zvanja, djelatnosti ili dužnosti, zabrana upravljanja motornim vozilom, protjerivanje stranca iz zemlje i oduzimanje predmeta.

2. Što se tiče sankcija koje proizlaze iz utvrđenja odgovornosti u građanskopravnom postupku one se sastoje u obvezi naknade štete, i to u dosuđenome novčanom iznosu.

3. Prekršajne sankcije za prekršaje propisane zakonom su kazne, globe, mjere upozorenja, zaštitne mjere i odgojne mjere. Vrste kazni jesu: novčana kazna i kazna zatvora. Kazna zatvora ne može se propisati kao jedina kazna za određeni prekršaj. I u ovoj vrsti postupka postoje mjere upozorenja: opomena i uvjetna osuda. Također postoje i zaštitne mjere od kojih je jedna zabrana obavljanja zanimanja. Zakonom može biti propisano da se neke od propisanih zaštitnih mjera mogu primijeniti samostalno i bez izricanja kazne, odnosno primjene druge prekršajne sankcije.

4. Disciplinske sankcije koje se mogu izreći liječniku su mjere i kazne, i to: ukor, javni ukor, novčana kazna, privremeno oduzimanje odobrenja za samostalan rad od mjesec dana do godine dana te trajno oduzimanje odobrenja za samostalan rad. Navedene mjere i kazne izriču se za teže disciplinske povrede.

Za lakše disciplinske povrede liječniku se mogu izreći opomena i novčana kazna.

Uz svaku mjeru i kaznu, osim uz mjeru trajnog oduzimanja odobrenja za samostalan rad, liječniku se može odrediti disciplinska mjera dodatne izobrazbe.

Disciplinska mjera oduzimanja odobrenja za samostalan rad može se izreći uvjetno s rokom kušnje od 6 mjeseci do dvije godine.

5. U ovom kontekstu potrebno je spomenuti i posljedice koje mogu nastati s osnova kršenja ugovora o radu pa posljedično tomu može doći do prestanka radnog odnosa, kao i obveze radnika da poslodavcu naknadi nastalu štetu. Na pitanja u svezi s ugovorom o radu primjenjuju se opći propisi građanskog prava.

Uloga Hrvatske liječničke komore

Upravo zbog činjenice da, sukladno odredbama svog Statuta štiti prava i zastupa interese liječnika, unapređuje liječničku djelatnost, brine se za ugled liječnika i pravilno obavljanje liječničkog zvanja, Hrvatska liječnička komora svom članstvu omogućava savjetodavno-pravnu pomoć iz staleške problematike.[7] U ovu kategoriju spada i pružanje savjetodavno-pravne pomoći u slučaju prijetećeg spora u kojem se radi o utvrđivanju profesionalne odgovornosti. Kako sukladno propisima Komora nije ovlaštena zastupati svoje članove pojedinačno u postupcima za utvrđivanje profesionalne odgovornosti, osigurala je svom članstvu mogućnost da se za postupke koji se vode pred nadležnim sudovima, koriste besplatnim pravnim savjetovanjem u ugovorenim specijaliziranim odvjetničkim uredima te da ako žele, pod povoljnijim uvjetima angažiraju ugovorene odvjetničke urede za zastupanje pred sudovima.

Isto tako Komora se zalaže za pronalaženje i ustrojavanje što kvalitetnijeg modela osiguranja od profesionalne odgovornosti koji bi omogućio da liječnici bez dodatnog opterećenja obavljaju svoj složeni i odgovorni posao.

Interes pojedinca i društva u cjelini zahtijeva proširenje odgovornosti za neadekvatno pružanje medicinskih usluga. Međutim, ono što se može podvesti pod pojam neadekvatnog pružanja medicinskih usluga ne mora uvijek imati osnove u lošoj kvaliteti profesionalca već može također biti produkt loše organizacije zdravstvenog sustava za što nisu izvorno odgovorni liječnici koji pružaju zdravstvenu uslugu. Preširoko postavljene granice profesionalne odgovornosti mogu rezultirati tzv. defenzivnom medicinom, padom interesa za odabir liječničkog poziva i potaknuti širenje problema nedostatka liječnika.

Kako se, s druge strane, i sama javlja u ulozi nadležne institucije za vođenje postupka u kojem se utvrđuje profesionalna odgovornost, a što proizlazi iz dodijeljene joj javne ovlasti izdavanja, obnavljanja i oduzimanja odobrenja za samostalan rad (licence), često je i sama izložena neopravdanim napadima izvana zbog »premalog broja oduzetih licenci«.

No, analizirajući vrste mogućih sankcija, opravdano je zaključiti da moguća najteža kazna koju je ovlaštena izreći Komora, a to je oduzimanje licence, zapravo znači profesionalnu smrt. Stoga je odgovornost za donošenje takvih sankcija izuzetno velika i u biti predstavlja izopćenje iz staleža i profesije. Za ovakvu odluku zasigurno treba imati čvrste argumente i valjane razloge što laička javnost u najvećem broju slučajeva ne percipira s dovoljno razumijevanja, pogotovo u situacijama kad se pripadnici profesije unaprijed smatraju krivcima, a da najčešće još i nije pokrenut postupak za utvrđivanje profesionalne odgovornosti.

Prateći trendove i nova zakonodavna rješenja, Hrvatska liječnička komora će zasigurno i dalje upozoravati na sve moguće negativne posljedice za svoje članstvo, ali i društvo u cjelini te nastojati da se na odgovarajući način uravnoteže međusobno suprotstavljeni zahtjevi, a pripadnicima ove ponajprije humane profesije osigura neometano bavljenje medicinom.

Zaključak

Pripadnici medicinske struke jesu profesionalci čija je profesionalna odgovornost, sukladno propisima RH, podvrgnuta mogućem utvrđivanju u četiri različite vrste postupaka. Svaki od ovih postupaka vodi se neovisno o ostalima. To znači da, teoretski, procjena profesionalne odgovornosti gotovo istovremeno može biti vođena u svakom od spomenutih područja: kaznenom, građanskopravnom, prekršajnom i disciplinskom te u svakom od njih počinitelju može biti izrečena zasebna sankcija.

Za vođenje ovih postupaka nadležna su različita tijela, i to: redoviti sudovi, kazneni, građanski i prekršajni te nadležna tijela strukovnih organizacija.

Važno je istaknuti poseban položaj strukovne organizacije, Hrvatske liječničke komore, koja osim uloge nadležnog tijela za provođenje sankcioniranja, primarno predstavlja organizaciju koja štiti prava i zastupa interese liječnika.

LITERATURA

1. Zakon o zdravstvenoj zaštiti. Narodne Novine br. 121/03, 85/06.
2. *Petrić S.* Problem pravne osnove profesionalne odgovornosti za štetu. Zbornik Pravnog fakulteta u Rijeci, 2004;25.
3. Kazneni zakon (NN br. 110/97, 129/00, 51/01, 111/03, 105/04, 84/05, 71/06).
4. *Marijan R.* Kaznena odgovornost liječnika. Zagreb, Hrvatska pravna revija, 2008;6.
5. *Klarić P, Vedriš M.* Građansko pravo. Zagreb, Narodne novine, 2006.
6. Zakon o prekršajima. Narodne Novine br. 88/02.
7. Zakon o liječništvu. Narodne Novine br. 121/03.
8. Statut Hrvatske liječničke komore. Narodne Novine br. 55/08.